

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Istorie și Filosofie
1.3 Departamentul	Departamentul de Istorie Antică și Arheologie
1.4 Domeniul de studii	Istorie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Arheologie / Istorie

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Curs special 1: Arheologia epocii fierului						
2.2 Titularul activităților de curs	Lect.univ.dr. Liliana Mateescu-Suciu						
2.3 Titularul activităților de seminar							
2.4 Anul de studiu	III	2.5 Semestrul	I	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2 curs	4	3.3 seminar/laborator	0
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	Din care: 3.5 curs	56	3.6 seminar/laborator	0
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					10
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					30
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					17
Tutoriat/ Consultații					10
Examinări					2
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual	69				
3.8 Total ore pe semestru	125				
3.9 Numărul de credite	5				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	<ul style="list-style-type: none"> Înscrierea disciplinei în contractul de studii
4.2 de competențe	<ul style="list-style-type: none">

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none">
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none">

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> <p>• C2. Stabilirea faptelor istorice pe baza informațiilor din izvoare și din afara izvoarelor. Analiza critică a izvoarelor istorice, coroborarea conștientă a cunoștințele provenite din afara izvoarelor cu cele provenite din izvoare pentru (re)stabilirea unor fapte și procese istorice, contextualizarea judecăților de valoare existente cu privire la aceste fapte și procese istorice și corelarea, la un nivel elementar, a informațiilor disponibile despre trecutul istoric cu problemele prezente în analizele istoriografice referitoare la epoca respectivă.</p> <ul style="list-style-type: none"> -Aplicarea metodelor criticii interne și externe în studiul izvoarelor istorice editate (texte, mărturii orale, vestigii materiale etc.) în vederea (re)stabilirii cât mai precise a faptelor istorice. -Definirea și prezentarea corectă a principalelor concepte folosite în studiile istorice, în descrierea și analizarea etapelor și proceselor din istoria omenirii, stadiul actual al istoriografiei și metodele centrale ale cercetării istorice. -Identificarea limitelor existente în analiza informațiilor despre trecutul istoric, a cauzelor acestor limite, și să propună ipoteze alternative de interpretare a faptelor istorice. -Interpretarea, compararea și relaționarea datelor și faptelor caracteristice principalelor procese și fenomenele istorice, precum și a abordărilor istoriografice legate de acestea. Încadrarea principalelor texte istorice și istoriografice în contextele elaborării lor (genuri și tipuri de texte; grupări și școli istoriografice). <p>• C 3. Prezentarea orală și scrisă, în limba programului de studiu și într-o limbă de circulație internațională, a cunoștințelor de specialitate. Adaptarea prezentărilor orale sau scrise la solicitări cu grad redus de complexitate ale publicului și la modificarea contextului comunicării.</p> <ul style="list-style-type: none"> -Evaluarea eficacității actului de comunicare a cunoștințelor de specialitate în raport cu stadiul cunoașterii științifice și în raport cu capacitatea de asimilare a receptorilor. -Identificarea și utilizarea a principalelor modalități de comunicare orală, precum și a particularităților prezentării științifice a cunoștințelor de specialitate. -Interpretarea particularităților diverselor contexte în care trebuie prezentate informațiile istorice cu ajutorul conceptelor de bază ale domeniului. -Prezentarea orală și scrisă, cu un grad ridicat de claritate, în conformitate cu standardele academice, a problemelor și contextelor de specialitate cu un nivel redus și mediu de complexitate. <p>• C 4. Utilizarea metodologiei de bază a unor științe auxiliare ale istoriei (conexe arheologiei): numismatica și epigrafie. Analiza critică și evaluarea în context istoric general (economic, politic, etc.) a valorii și ponderii informației primare dobândite, cu conștientizarea importanței și limitelor acestora.</p> <ul style="list-style-type: none"> -Corelarea informațiilor provenite din diverse surse (istoriografice, numismatice, epigrafice, arheologice etc.) referitoare la o temă prin utilizarea criticii, analogiei, comparației, analizei și sintezei. -Culegerea și analiza comparativă, corectă a informațiilor provenite din diversele categorii de surse (monede, inscripții, alte artefacte) și plasarea lor într-un context istoric general. -Interpretarea la nivel elementar a informației numismatice și epigrafice. -Utilizarea adecvată a metodologiei și principiilor cercetării epigrafice, inclusiv a limbii latine sau a altei limbi vechi relevante, ale clasificării și determinării numismatice.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • CT1 Îndeplinirea la termen, riguroasă și responsabilă, în condiții de eficiență și eficacitate, a sarcinilor profesionale, cu respectarea principiilor eticii activității științifice, aplicarea riguroasă a regulilor de citare și respingerea plagiatului. • CT3. Căutarea, identificarea și utilizarea unor metode și tehnici eficiente de învățare; conștientizarea motivațiilor extrinseci și intrinseci ale învățării continue.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Obiectivele cursului constau în aprofundarea cunoștințelor referitoare la istoria antică a României și în particular a celor legate de epoca fierului.
7.2 Obiectivele specifice	Un prim obiectiv îl constituie familiarizarea studenților cu realitățile arheologice ale epocii fierului precum și cu metodele utilizate în cercetarea siturilor încadrabile în acest interval cronologic. Se au în vedere prezentarea principalelor culturi arheologice, a siturilor și artefactelor reprezentative de pe teritoriul României databile în prima epocă a fierului. Un al doilea obiectiv este legat de aprofundarea metodelor de cercetare specifice istoriei antice și arheologiei, cu predilecție a celor utilizate de cercetarea românească și europeană pentru prima epocă a fierului.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Introducere în tematică cursului (definiții, obiective etc.). Cronologia Epocii Fierului.	Prelegere, proiecții, discuții	
Hallstatt timpuriu în România. Culturile arheologice ceramice decorate cu caneluri	Prelegere, proiecții, discuții	
Hallstatt timpuriu în România. Culturile arheologice specifice complexului ceramică imprimată	Prelegere, proiecții, discuții	
Hallstatt mijlociu. Cultura Basarabi	Prelegere, proiecții, discuții	
Hallstatt târziu. Cultura Ferigile, Gogoșu-Balta Verde.	Prelegere, proiecții, discuții	
Grupuri intruzive în epoca fierului. Problema sciților și ilirilor.	Prelegere, proiecții, discuții	
Sfârșitul primei epoci a fierului și începutul epocii La Tene. Grupurile Alexandria și Szetes-Vekerzug-Chotin.	Prelegere, proiecții, discuții	
Habitatul în epoca fierului. Istoricul cercetărilor arheologice legate de habitatul uman în epoca fierului în România.	Prelegere, proiecții, discuții	
Așezări fortificate și fortificații de refugiu în Transilvania. Elemente de fortificație. Sisteme de apărare	Prelegere, proiecții, discuții	
Cetățile traco-getice din spațiul extracarpatic.	Prelegere, proiecții, discuții	
Arhitectură civilă. Locuințele epocii fierului.	Prelegere, proiecții, discuții	
Meșteri și meșteșugari în epoca fierului. Serii de depozite de bronzuri. Metalurgia fierului. Prelucrarea aurului	Prelegere, proiecții, discuții	
Aspecte ale vieții spirituale în prima epocă a fierului. Practici funerare în prima epocă a fierului.	Prelegere, proiecții, discuții	
Tema rezervată	Prelegere, proiecții, discuții	
8.2 Seminar / laborator		
Bibliografie	Metode de predare	Observații
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ailincăi, S.C., Trăind cu morții. În mormântări în așezările de la începutul epocii fierului între Balcani, Tisa și Nistru, Cluj-Napoca, 2015 2. Alexandrescu, A.D., Sepultures du Premier Age du Fer a Zimnicea, în Dacia NS., 22, 1978 3. Idem, La necropole gete de Zimnicea, în Dacia NS, 24, 1980 4. Alexandrescu, P, Un art thraco-gete? În Dacia NS, 18, 1974 5. Idem, Le groupe de tresor thraces du Nord des Balkans, în Dacia NS, 27, 1983 6. Berciu, D., Arta traco-getică, Buc., 1969 7. Berciu, D., Comșa, E., Săpăturile de la Balta Verde și Gogoșu (1949-1950), în MCA, II, 1956 8. Boroffka, N., Folosirea fierului în România de la începuturi până în sec. VIII î.e.n., în Apulum, 24, 1987 9. Calotoiu, Ghe., Prima epocă a fierului în nordul Olteniei, Târgu Jiu, 2002 10. Ciocea, E., Chicideanu I., Observații asupra necropolei hallstattiene de la Stoicani, în SCIVA, 35,4, 1984 		

11. Ciugudean, H., Periodizarea culturii Gava în Transilvania în lumina noilor cercetări, *Apulum*, 48, 2011
12. Dumitrescu, V., La necropole tumulaire du premier age du fer de Basarabi, în *Dacia NS*, 12, 1968
13. Dumitrescu, V., Vulpe, Al., *Dacia înainte de Dromihete*, Buc. 1988
14. Ferenczi, S., Cimitirul "scitic" de la Ciumbud., în *AMN*, 2, 1965, *AMN* 3, 1966, *AMN* 4, 1967, *AMN* 6, 1969, *AMN* 8, 1971;
15. Florescu, A.C., Unele considerațiuni asupra cetăților traco-getice (hallstattiene) din mileniul I î.e.n., în *Cerc.Ist. Iași*, 2, 1971
16. Gumă, M., *Civilizația primei epoci a fierului în SV României*, Buc. 1993
17. Idem, Contribuții la cunoașterea culturii Basarabi în Banat, în *Banatica*, 7, 1985.
18. *** *Istoria Românilor*, vol. I, Buc. 2001.
19. Jettmar, K., *Arta stepelor*, Buc. 1983
20. Jugănar, C., *Cultura Babadag*, I, *BibIIP-A* 7, Constanța, 2005
21. Laszlo, A., Începuturile metalurgiei fierului pe teritoriul României, în *SCIIVA*, 26, 1, 1975
22. Idem, Grupul Tămăoani. Asupra "orizontului" Hallstattan timpuriu cu ceramic incizată din sudul Moldovei, în *Mem.Ant.*, 12-14, 1980-1982,
23. Idem, Începuturile epocii fierului la est de Carpați. Culturile Gava-Holihrad și Corlăteni-Chișinău pe teritoriul Moldovei, Buc. 1994
24. Idem, On the origin, development and chronology of the First Iron Age at the Lower Danube, în *Actes du Colloque International "Premier age du Fer au bouche du Danube et dans les regions autour de la Mer Noire"*, Tulcea 1997
25. Lazăr, S. *Cultura Vârtope în Oltenia*, Craiova, 2005
26. Leahu, V., Cu privire la conceptul «Perioadă de trecere la epoca fierului» pe teritoriul României, în *SCIV*, 24/3,
27. 1973, p.477-484;
28. Levițki, O. *Cultura Hallstattului canelat la răsărit de Carpați*, Buc. 1994
29. Morintz, S. Noi date și probleme privind perioada hallstattiană timpurie și mijlocie în zona istro-pontică (cercetările de la Babadag), în *Thraco-Dacica*, 9, 1987.
30. Idem, Sfârșitul epocii bronzului și începutul epocii fierului în spațiul carpato-balcanic, *RI*, 27, 1974
31. Morintz, S, Roman, P., Un nou grup Hallstattan timpuriu în sud vestul României – Insula Banului, în *SCIV*, 20, 3, 1969
32. Morintz, S., Jugănar, C. Munteanu, M., Așezarea din prima epocă a fierului de la Babadag. Cercetări arheologice în aria nord tracă, 1, 1995
33. Moscalu. E., Mormântul princiar getic de la Peretu, în *Thraco-Dacica*, 7, 1986.
34. Moscalu, E., Beda, C., Bujoru. Un tumul cu car-cazan votiv aparținând culturii Basarabi, în *Thraco-Dacica*, 9, 1987
35. Niculiță, I, Nicic, A., Așezarea și necropola din prima epocă a fierului Saharna-Țiglău, *Biblioteca Tyragetia* 25, Chișinău, 2014
36. Petrescu-Dâmbovița, M., *Depozitele de bronzuri din România*, Buc. 1977
37. Idem, *Scurtă istorie a Daciei preromane*, Iași 1978
38. Pippidi, D.M., Berciu, D., *Din istoria Dobrogei*, vol. I. Geți și greci la Dunărea de Jos, Buc. 1965.
39. Rusu, M., Considerații asupra metalurgiei aurului din Transilvania în Bronz D și Hallstatt A, în *AMN*, 9, 1972
40. Idem, Începuturile metalurgiei fierului în Transilvania, în *In memoriam C. Daicoviciu*, Cluj, 1974
41. Sîrbu, V., Florea, G., *Imaginar și imagine în Dacia preromană*, Brăila 1997
42. Smirnova, G., Componentele tracă și iliră în cultura hallstattiană timpurie în ținuturile pericarpatică, în *Symposia Thracologica*, 9, 1992.
43. Szekely, Z., Așezări din prima vârstă a fierului din sud-estul Transilvaniei, *Sf. Gherghe*, 1966
44. Ursuțiu, A., *Etapă mijlocie a primei vârste a fierului în Transilvania*, Cluj-Napoca, 2002
45. Vasiliev, V., Probleme ale cronologiei Hallstattului în Transilvania, în *AMN*, 20, 1983
46. Idem, *Sciții agatârși pe teritoriul României*, Cluj, 1980
47. Idem, *Fortifications de refuge et etablissement fortifies du premier age du fer en Transylvanie*, Buc. 1995
48. Vasiliev, V., Aldea, I.A., Ciugudean, H. *Civilizația dacică timpurie în aria intracarpatică a României*, Cluj-Napoca, 1991
49. Vulpe, A. *Necropola hallstattiană de la Ferigile*. Monografie arheologică, Buc. 1967
50. Idem, *Traci și iliri la sfârșitul primei epoci a fierului în Oltenia*, în *SCIV*, 13, 1962, 2.
51. Idem, *Cu privire la agatârși*, în *Symposia Thracologica*, 7, 1989

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Competențele dobândite în urma participării la curul „Arheologia epocii fierului” constau în cunoașterea unor aspecte particulare ale epocii fierului, însușirea metodelor de cercetare arheologică specifice acestui domeniu și

posibilitatea aplicării în practică a cunoștințelor dobândite la curs, fie în munca de teren (săpături sistematice sau de salvare) fie în cercetarea muzeală sau de patrimoniu.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Cunoașterea conținutului cursului și a bibliografiei indicate	Examen scris	50 %
10.5 Seminar/laborator	Participarea activă la discuții	Evaluare referat	50 %
	Prezentarea unui referat		
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none">Cunoașterea și înțelegerea realităților arheologice specifice epocii fierului precum și a metodelor utilizate în cercetarea siturilor încadrabile în acest interval cronologic.			

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

